

Handläggare
Christina Grefveberg
Telefon: 0850812192

Till
Södermalms stadsdelsnämnd
16 december 2021

Remiss av Promemoria om nya könstillhörighetslagar

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2021/1404

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Regeringen har lämnat utkast till lagrådsremiss ”Vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen och ändring av det kön som framgår av folkbokföringen”. Utkastet föreslår att två nya lagar - lagen om vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen och lagen om ändring av det kön som framgår av folkbokföringen - ska ersätta lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall.

Lagförslagen innebär att processen för ändring av det kön som framgår av folkbokföringen särskiljs från processen för kirurgiska ingrepp i könsorganen. Ett övergripande mål är att en ändring av det kön som framgår av folkbokföringen som huvudregel ska bygga på självbestämmande.

Lagförslagen bedöms inte påverka kommunal verksamhet. Förvaltningen har därför inga synpunkter på utredningens lagförslag.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat regeringens utkast till lagrådsremiss om nya könstillhörighetslagar till stadsdelsnämnden för yttrande senast den 2022-01-25.

Ärendet har även remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden samt Skarpnäcks och Spånga-Tensta stadsdelsnämnder.

Ärendet

Regeringen har lämnat utkast till lagrådsremiss ”Vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen och ändring av det kön som framgår av

folkbokföringen”. Utkastet föreslår att två nya lagar - lagen om vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen och lagen om ändring av det kön som framgår av folkbokföringen - ska ersätta lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall.

Lagförslagen har föregåtts av två promemorior ”Vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen (Ds 2018:11) och ”Ändring av det kön som framgår av folkbokföringen” (Ds 2018:17) med remisstid i april och juni 2018. Utkastet till lagförslaget är något förändrat efter yttrande från remissinstanserna. I mars 2020 redovisade även Socialstyrelsen i ett uppdrag från regering, bedömningen om vad som talar för att möjliggöra aktuella ingrepp före 18 års ålder.

Lagförslagen innebär att processen för ändring av det kön som framgår av folkbokföringen särskiljs från processen för kirurgiska ingrepp i könsorganen. Ett övergripande mål är att en ändring av det kön som framgår av folkbokföringen som huvudregel ska bygga på självbestämmande.

Idag krävs tillstånd från Socialstyrelsen att genomgå vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen. Det nya lagförslaget innebär att det inte längre ska krävas tillstånd från Socialstyrelsen för vissa ingrepp som utförs av hälso- och sjukvården och som syftar till att kroppen ska stämma överens med könsidentiteten. Det föreslås vidare att den som har fyllt 12 år efter ansökan ska få ändra det kön som framgår av folkbokföringen. För den som är under 18 år görs ansökan av vårdnadshavare. Vid en första ändring av det kön som framgår av folkbokföringen ska det inte ställas något krav på prövning av sökandens könsidentitet.

I utkastet till lagförslagen tas konsekvenser upp ur flera perspektiv. Frågan om könsidentitet och kön är nära kopplad till samhälleliga normer för vad det innebär att vara kvinna eller man, flicka eller pojke, lyfts. En farhåga är att samtidigt som processen att ändra könstillhörighet i folkbokföringen underlättas, kan normer cementeras genom att det blir enklare att hänvisa till könsbyte för de som inte passar in, än att ifrågasätta de begränsande normerna. Utredarna menar att förändra stereotypa föreställningar om kön och könsnormer, inklusive stereotypa eller destruktiva normer kring femininitet och maskulinitet, är fortsatt en viktig del av arbetet för jämställdhet. Det är även angeläget att främja såväl transpersoners som cispersoners (dvs. personer som känner sig bekväma i det kön som registrerades vid födseln) rättigheter och möjligheter i samhället. Det finns inget som tyder på att en ändring av det kön som framgår av folkbokföringen skulle ses som ett sätt att slippa hantera problem orsakade av alltför snäva könsnormer. Liknande

lagstiftning finns i Norge och Danmark, erfarenheterna från dessa länder visar inte på negativa effekter för jämställdheten.

Lagförslagen bedöms inte ha några konsekvenser för kommunerna. Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i stadsdelsdirektörens stab i samverkan med sociala avdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och pensionärsrådet den 6 december och i rådet för funktionshindersfrågor den 7 december 2021.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen bedömer att lagförslagen inte får några konsekvenser för den kommunala verksamheten. Förvaltningen har därför inga synpunkter på utredningens lagförslag.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Expedieras
Kommunstyrelsen

Ann-Christine Jenvén
Stadsdelsdirektör
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Maria Klemets Hellberg
Avdelningschef
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Bilagor

Utkast till lagrådsremiss ”Vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen och ändring av det kön som framgår av folkbokföringen”.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Jenvén, Stadsdelsdirektör	2021-11-25
Maria Klemets Hellberg, Avdelningschef	2021-11-25